

CM MBO

commissie
macrodoelmatigheid
mbo

Jaarverslag 2024

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Inleiding	5
2. Organisatie en taken CMMBO	7
2.1 Missie, visie en kernwaarden	7
2.2 Samenstelling CMMBO	7
2.3 Taken van CMMBO	8
2.4 Secretariaat	8
3. Activiteiten CMMBO in 2024	9
3.1 Macrodoelmatigheid	9
3.2 Fusietoets	11
3.3 Kleinschalige, unieke opleidingen	12
3.4 Communicatie	13
4. Financieel verslag	15

Voorwoord

We kijken terug op een jaar waarin we in heel veel sectoren te maken hadden met een grote krapte op de arbeidsmarkt. De demografische ontwikkelingen laten zien dat die krapte in veel sectoren alleen maar zal toenemen. Steeds meer mensen maken zich zorgen over het groeiend tekort aan vakmensen. Mbo'ers zijn dan ook zeer gewild op de krappe arbeidsmarkt. Er is steeds meer waardering en erkenning voor het vakmanschap van praktisch opgeleide werknemers. Tegelijkertijd heeft het mbo te maken met dalende studentenaantallen. Mbo-instellingen treffen maatregelen die een breed en toegankelijk onderwijsaanbod in de verschillende arbeidsmarktregio's moeten waarborgen. Dit gebeurt bijvoorbeeld door faciliteiten te delen, door opleidingen samen te voegen, door te fuseren, of door nieuwe onderwijsconcepten te lanceren en de samenwerking met bedrijven te verstevigen. In gesprekken met instellingen benadrukken wij als commissie dat maatregelen vooral een aantoonbare maatschappelijke meerwaarde moeten hebben voor de regio. Welke bijdrage wordt bijvoorbeeld geleverd aan de aanpak van een krappe arbeidsmarkt door ook andere doelgroepen dan initiële studenten (met name werkenden en werkzoekenden) met opleidingsactiviteiten te bereiken?

In verschillende regio's zien wij geslaagde voorbeelden waarbij onderwijsinstellingen elkaar niet als concurrent beschouwen maar samen en met werkgevers en overheid de handen ineenslaan. De mate waarin in de regio de samenwerking tussen partijen in brede zin al stevig verankerd is, bepaalt mede hoe het mbo kan aansluiten. Dit is een belangrijke verklaring waarom de kwaliteit en intensiteit van samenwerking tussen instellingen in de ene regio beter van de grond komt dan in de andere. Herziening van de bekostigingssystematiek, gericht op samenwerking in plaats van concurrentie, kan een positieve bijdrage leveren om de samenwerking te vergroten en concurrentie te verminderen. We zijn dan ook verheugd over het feit dat de minister van OCW onder andere naar aanleiding van ons laatste advies heeft toegezegd alternatieve bekostigingssystematieken te laten onderzoeken.

De inzet van het huidige kabinet op een meer regionale aanpak van arbeidsmarktvraagstukken sluit aan bij de visie die wij in het advies 'Sturing en instandhouding van de regionale mbo-infrastructuur' hebben uitgedragen. Wij zijn van mening dat effectieve regionale samenwerking vraagt om een integrale aanpak waarbij onderwijs, arbeidsmarkt, leefbaarheid en brede welvaart in onderlinge samenhang worden gezien. Wij pleiten bovendien voor een langetermijnvisie op de arbeidsmarkt van de toekomst. Enerzijds om een aanpak te ontwikkelen waarmee ingespeeld kan worden op knelpunten in de tekortsectoren, anderzijds om meer mensen de kans te geven om een duurzame plek op de arbeidsmarkt in te nemen. Want ondanks de krapte op de arbeidsmarkt, zijn er nog te veel mensen voor wie een duurzame plek op de arbeidsmarkt niet vanzelfsprekend is. Een visie op de arbeidsmarkt van de toekomst vraagt een duurzaam economisch beleid waarbij het mbo in staat is om snel en wendbaar in te spelen op innovatiebehoeften van het werkveld.

Het is duidelijk dat we niet meer alles kunnen met een afnemende beroepsbevolking. Maar de veranderingen en tekorten op de arbeidsmarkt kunnen niet alleen vanuit het onderwijs geacommodeerd worden. Dit is het moment om onszelf fundamentele vragen te stellen over wat voor maatschappij, en daarvan afgeleid welke arbeidsmarkt, gewenst is in de toekomst. De opinie over welke bijdrage arbeid moet leveren aan de grote maatschappelijke vraagstukken, welke prioriteiten we willen stellen, hoe arbeid georganiseerd kan worden met oog voor de wensen en mogelijkheden van nieuwe generaties, wat bestaanszekerheid nu precies inhoudt en welke rol de verschillende (o.a. sociale) partners daarbij op zich moeten nemen, is nog niet uitgekristalliseerd.

In die langetermijnvisie zal tevens bepaald moeten worden welke bijdrage verschillende sectoren leveren aan brede welvaart in welke regio. Wij willen daarbij benadrukken dat voor de leefbaarheid van de regio ook de toegankelijkheid van andere opleidingen dan opleidingen in de tekortsectoren essentieel is. Het is en blijft daarbij belangrijk om oog te hebben voor de kwaliteit van de leefomgeving. Zonder kappers, bakkers, horeca, winkels en goed openbaar vervoer verliezen de krimpregio's immers hun aantrekkelijkheid om er te blijven of naar toe te trekken.

De toegankelijkheid van het mbo kan niet los gezien worden van de beschikbaarheid van het openbaar vervoer met name in de regio's waar de geografische afstanden relatief groot zijn. Betere bereikbaarheid kan ertoe leiden dat meer studenten kiezen voor een opleiding in een van de kraptesectoren. Als reistijden te lang worden, kiest een deel van de studenten voor beter bereikbare opleidingen, wat kan leiden tot suboptimale studiekeuzes die minder goed aansluiten bij hun talenten of interesses, of bij de vraag van de arbeidsmarkt. Dit verhoogt het risico op voortijdig schoolverlaten en heeft negatieve gevolgen voor de aansluiting op de regionale arbeidsmarkt. Nog problematischer is als studenten vanwege beperkte keuzemogelijkheden helemaal niet aan een opleiding beginnen, wat resulteert in uitval aan de voorkant van het onderwijssysteem en een direct verlies van talent voor de regio.

Vanwege de dynamiek op de arbeidsmarkt en de snelle veranderingen in de praktijk van beroepen zien wij een taak voor het mbo om studenten en werknemers te ondersteunen in hun (persoonlijke en professionele) ontwikkeling zodat ze duurzaam aan de arbeidsmarkt en samenleving kunnen deelnemen. Talentontwikkeling is de motor van het mbo. Dit in het belang van studenten zelf én van de samenleving. We zijn daarom positief over de aandacht voor LLO in het regeerprogramma, en het onderzoek dat de minister laat doen naar uitbreiding van de wettelijke taak van het mbo richting LLO.

Binnen alle sectoren is aandacht nodig voor goed werkgeverschap, arbeidsomstandigheden, baanzekerheid, eerlijke beloning en de mogelijkheid voor verdere doorstroom en ontwikkeling. Werk biedt mensen sociale contacten, draagt bij aan identiteit, gezondheid en sociale status, het zorgt voor zingeving en structuur en biedt mogelijkheden voor persoonlijke ontplooiing. Daarnaast zorgt werk voor inkomen en economische zelfstandigheid. Tenslotte heeft goed werk een belangrijke functie voor de samenleving, omdat het bijdraagt aan brede welvaart. Het werven én behouden van werk door mensen is dus om meerdere redenen van belang. De kerntaak van het mbo is (jonge) mensen daarbij te ondersteunen. De uitdaging voor het mbo ligt in het blijvend verbinden van mensen aan werk door een 'drievoudige' persoonlijke ontwikkeling: voorbereiden op de arbeidsmarkt, burgerschap en doorstroom naar een vervolgopleiding. Deze drie kwalificatiedoelen kunnen niet los van elkaar gezien worden, ze hebben een sterke onderlinge verwevenheid.

Wij hebben onze visie als volgt geformuleerd: persoonlijke ontwikkeling werkt duurzaam, door gepersonaliseerd leren, met de regio als atelier en op een stevige kennisbasis. In ons laatste advies 'Sturing en instandhouding van de regionale mbo-infrastructuur', kunt u een uitgebreide toelichting op deze visie vinden.

Fred Paling

Voorzitter Commissie Macrodoelmatigheid MBO

1. Inleiding

Het jaar 2024 kenmerkte zich door zowel continuïteit als verandering voor het middelbaar beroepsonderwijs in Nederland. De trend van dalende studentenaantallen zette zich voort met een verdere afname tot ongeveer 467.000 studenten, wat een daling van ongeveer 2000 studenten betekent ten opzichte van 2023. Net als in voorgaande jaren was deze afname het sterkst in de beroepsopleidende leerweg (bol). Deze dalende trend is het gevolg van zowel demografische factoren als van het feit dat meer studenten en hun ouders de route via de havo naar het hbo verkiezen boven een vakopleiding in het mbo.

De mate waarin regio's merkbaar last hebben van krimp verschilt. Met name aan de randen van Nederland is de krimp sterk voelbaar. Daarmee komt de leefbaarheid in deze landelijke gebieden onder druk te staan. Uiteindelijk krijgt het grootste deel van Nederland te maken met toenemende vergrijzing en ontgroening, en als gevolg daarvan met teruglopende studentenaantallen. De vraag hoe het mbo het beste kan inspelen op deze krimp is een centraal thema in het advies 'Sturing en instandhouding van regionale mbo-infrastructuur' dat de CMMBO in juli 2024 uitbracht.

De Nederlandse economie kende in 2024 een bescheiden groei van ongeveer 0,9 procent. De arbeidsmarkt bleef gespannen, met name voor sectoren als techniek, zorg, onderwijs en ICT. In deze context wordt het mbo als leverancier van cruciaal vakmanschap steeds meer gewaardeerd en wordt het belang ervan onderstreept. Mbo'ers worden erkend als maker en doeners van innovatie. Innovatie draait immers niet alleen om high-tech oplossingen, maar ook om mensen die het kunnen bouwen, testen en implementeren. Tegelijk wordt ook de druk vanuit werkgevers en de overheid op onderwijsinstellingen verhoogd om zowel kwantitatief als kwalitatief aan de arbeidsmarktvraag te voldoen.

In april 2024 hebben de sociale partners binnen SBB kenbaar gemaakt te willen stoppen met de aanpak 'Kansrijk opleiden', omdat het volgens hen onmogelijk was om bindende kwantitatieve afspraken te maken over starten, stoppen of herindelen van opleidingen. De MBO Raad betreurde dit besluit, en wees erop dat er lokaal, regionaal en landelijk al veel samenwerkingsverbanden van de grond komen om de arbeidsmarkttekorten het hoofd te bieden. OCW heeft daarop besloten de regie naar zich toe te trekken en bereidt hiertoe samen met werkgevers, instellingen en (studenten)vakbonden een Pact voor.

Na de verkiezingen van november 2023 trad in juli 2024 het kabinet-Schoof aan. De CMMBO heeft met belangstelling uitgekeken naar het regeerprogramma waarin het kabinet de plannen voor de kabinetsperiode heeft gepresenteerd. De focus op vakmanschap wordt verder versterkt, met nieuwe initiatieven om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te verbeteren. Het kabinet geeft daarbij prioriteit aan het opleiden van studenten voor strategische tekortsectoren en de maatschappelijke opgaven waar Nederland voor staat. Daarnaast wil het kabinet de deelname aan om- en bijscholing vergroten door de ontwikkeling van een gezamenlijke LLO-agenda, samen met sociale partners, regio's en opleiders, aansluitend op de behoefte van de regionale arbeidsmarkt. De minister laat onderzoek doen naar verbreding van de wettelijke opdracht van het mbo voor LLO, zoals in verschillende adviezen van de CMMBO naar voren is gebracht. De CMMBO blijft zich inzetten voor het beter profileren van het MBO als kracht voor vraagstukken waar vakspecialisten worden opgeleid voor de banen van de toekomst.

In het hoofdlijnenakkoord zijn tevens afspraken gemaakt over het behoud van toegankelijk onderwijs in de regio. Om de grootste gevolgen van krimp op de korte termijn op te vangen, is door OCW voor de periode 2025-2027 90 miljoen euro beschikbaar gesteld voor regio's waar de krimp het sterkst voelbaar is. In december 2024 werd de Regeling aanvullende middelen studentendaling MBO 2025-2028 gepubliceerd. Aan de CMMBO is de opdracht verstrekt om reflectieve startgesprekken te voeren met instellingen die aanspraak kunnen maken op deze subsidieregeling. Voor de lange termijn heeft de minister toegezegd onderzoek te laten doen naar een alternatieve bekostigingssystematiek, met als doel samenwerking te bevorderen en concurrentie tegen te gaan. Daarmee sluit de minister aan bij het advies van de CMMBO 'Sturing en instandhouding van regionale mbo-infrastructuur'.

In dit jaarverslag geeft de CMMBO een overzicht van haar uitgevoerde activiteiten in 2024, tegen de achtergrond van bovenstaande externe ontwikkelingen. Hoofdstuk 2 belicht de organisatie en taken van de CMMBO. In hoofdstuk 3 worden de uitgevoerde activiteiten en uitgebrachte adviezen van de Commissie besproken, terwijl hoofdstuk 4 het financiële verslag van de CMMBO over 2024 bevat.

2. Organisatie en taken CMMBO

2.1 Missie, visie en kernwaarden

Missie:

De Commissie macrodoelmatigheid mbo (CMMBO) is per 1 september 2015 ingesteld door de minister van OCW en de staatssecretaris van EZ (Staatscourant, nr. 27372, 1 september 2015). De CMMBO adviseert de overheid, mbo-instellingen, bedrijfsleven en andere belanghebbenden bij het middelbaar beroepsonderwijs over het arbeidsmarktperspectief en de doelmatigheid van mbo-opleidingen.

Visie:

Met haar adviezen streeft de CMMBO naar het versterken van de zelfregulering door mbo-instellingen van de macrodoelmatigheid van het opleidingsaanbod.

Kernwaarden:

De Commissie voert haar werkzaamheden op een onafhankelijke, vertrouwelijke en transparante wijze uit. Deze kernwaarden zijn door de CMMBO uitgewerkt in een gedragscode. Deze gedragscode is op 10 februari 2016 vastgesteld, gepubliceerd en te raadplegen op de website van de CMMBO.

2.2 Samenstelling CMMBO

De Commissie bestond per 1 januari 2024 uit de heer A. Paling MBA (voorzitter), de heer drs. C.M.A. van Rosmalen MPA (vicevoorzitter), mevrouw mr. M. ten Hoonte, mevrouw J. Nunnely BA en mevrouw prof. dr. ir. M.C. Versantvoort. In 2024 heeft een wijziging plaatsgevonden in het secretariaat van de CMMBO. Met ingang van 1 september 2024 is mevrouw E.M.J.M. Lucker aangetreden als nieuwe secretaris van de Commissie, als opvolger van de heer C.J.W.A. van Overveld, die afscheid heeft genomen op 1-2-2024. In de tussenliggende periode is er een interim secretaris aangesteld.

Tevens is, vanwege toegenomen werkzaamheden van de commissie, in december 2024 de werving gestart voor een zesde commissielid. Na een zorgvuldige selectieprocedure is per 1 januari 2025 de heer dr. B.J. Kip benoemd. De voorzitter en leden van de CMMBO worden benoemd door de minister van OCW voor de duur van ten hoogste vier jaar. Herbenoeming is eenmaal mogelijk. De actuele samenstelling van de CMMBO en een beknopt cv van alle leden is te vinden op de website van de Commissie: <https://www.cmmbo.nl/commissie/>

2.3 Taken van CMMBO

De taken van de CMMBO zijn als volgt:

Macrodoelmatigheid

- Op verzoek van de Minister onderzoeken van en adviseren over signalen over niet naleven van de zorgplichten arbeidsmarktperspectief en doelmatigheid door mbo-instellingen.
- Op verzoek van de Minister themagericht doorlichten van en adviseren over het arbeidsmarktperspectief en doelmatigheid van (delen van) het landelijk aanbod van mbo-opleidingen.
- Op verzoek van belanghebbenden (instellingen, bedrijfsleven e.a.) adviseren over onderlinge verschillen van inzicht in het arbeidsmarktperspectief en/of doelmatigheid van opleidingen.

Fusietoets

- Sinds 1 augustus 2017 adviseert de CMMBO de Minister tevens over voorgenomen fusies tussen instellingen in het middelbaar beroepsonderwijs (Staatscourant, nr. 43372, 31 juli 2017).
Voor een bestuurlijke en institutionele fusie in het middelbaar beroepsonderwijs is in alle gevallen namelijk de voorafgaande toestemming van de Minister nodig: de fusietoets.

Kleine, unieke opleidingen

- Tenslotte heeft de CMMBO, sinds 2018, de taak de Minister te adviseren over aanvragen van mbo-instellingen voor het tijdelijk alleenrecht om een kleinschalige, unieke beroepsopleiding te verzorgen. De wet Samenwerkingscollege en unieke beroepsopleidingen regelt onder andere dat de Minister zo'n tijdelijk alleenrecht aan een mbo-instelling kan toekennen.

Bij de uitvoering van bovenstaande taken neemt de CMMBO de Beleidsregel macrodoelmatigheid in het beroepsonderwijs en de Regeling en beleidsregels fusietoets in het onderwijs 2017, en hun onderlinge samenhang, in acht.

2.4 Secretariaat

De CMMBO is ondersteund door een secretariaat (2,45 fte) dat is ondergebracht bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). De NVAO verzorgt het penvoerderschap voor de CMMBO.

3. Activiteiten CMMBO in 2024

De CMMBO heeft in 2024 adviezen uitgebracht, onderzoek verricht en presentaties verzorgd over haar werkzaamheden. Deze activiteiten worden in dit hoofdstuk kort toegelicht.

3.1 Macrodoelmatigheid

Onderstaande tabel 3.1 geeft een overzicht van de activiteiten op het gebied van macrodoelmatigheid die de CMMBO in 2024 uitvoerde.

Tabel 3.1: Overzicht uitgevoerde activiteiten macrodoelmatigheid in 2024:

	Onderwerp	Soort advies	Datum advies
1.	Advies en besluit over opleidingen Marketing, communicatie en evenementen in Breda (III)	geschil	15-02-2024
2	Advies Sturing en instandhouding van regionale mbo-infrastructuur	thema	01-08-2024

Hieronder volgt een korte toelichting op de uitgevoerde activiteiten.

Advies en besluit over opleidingen Marketing, communicatie en evenementen in Breda (III)

In 2021 heeft de minister van OCW herstelmaatregelen opgelegd aan De Rooi Pannen om de zorgplichten voor doelmatigheid en arbeidsmarktperspectief te waarborgen met betrekking tot opleidingen in Marketing, communicatie en evenementen (MCE) in Breda en Tilburg. In 2024 heeft de minister de CMMBO verzocht de uitvoering van deze maatregelen te evalueren.

Op basis van het uitgevoerde onderzoek heeft de CMMBO de minister geadviseerd dat De Rooi Pannen op dit moment voldoende herstelmaatregelen naleeft. De commissie heeft daarnaast drie specifieke aanbevelingen gedaan:

1. De Rooi Pannen dient voor de opleidingen de juiste namen te hanteren conform de Wet Educatie en Beroepsonderwijs, om verwarring bij aspirant-studenten te voorkomen.
2. Het huidige maximum aantal studenten voor de opleidingen Marketing & communication specialist en Medewerker evenementenorganisatie in Breda en Tilburg dient voorlopig te worden gehandhaafd. Een heroverweging is mogelijk als De Rooi Pannen voldoende onderbouwt dat een grotere instroom de zorgplichten ten aanzien van arbeidsmarktperspectief en doelmatigheid kan waarborgen, inclusief afstemming met andere mbo-instellingen in het licht van krimpende studentenaantallen.
3. De Rooi Pannen en Curio wordt aanbevolen om onder regie van een derde, onafhankelijke partij het onderling overleg te hervatten om de verhoudingen te verbeteren en het conflict te beëindigen. Dit met wederzijdse erkenning van elkaars positie in West-Brabant voor effectieve afstemming over mbo-opleidingen in de regio.

Op 19 maart 2024 heeft de minister op basis van dit advies een besluit genomen.

Het volledige advies is te vinden op:

<https://www.cmmbo.nl/publications/advies-en-besluit-over-opleidingen-marketing-communicatie-en-evenementen-in-breda-iii/>

Advies Sturing en instandhouding van regionale mbo-infrastructuur

Op verzoek van het ministerie van OCW heeft de CMMBO onderzoek gedaan naar de gevolgen van dalende studentenaantallen in krimpregio's voor de toegankelijkheid, kwaliteit en doelmatigheid van het mbo aanbod. Tevens heeft de commissie gereflecteerd op recente beleidsopties voor meer gerichte sturing op het opleidingsaanbod.

In dit advies schetst de CMMBO een toekomstbestendige visie voor het mbo. Kern hiervan is dat het mbo zich vooral zou moeten richten op het faciliteren van duurzame persoonlijke ontwikkeling door middel van gepersonaliseerd leren, met de regio als atelier voor innovatie en samenwerking, en met een sterke kennisbasis als fundament.

De commissie doet diverse aanbevelingen om de regionale inbedding en sturing van het mbo te versterken. Centraal staat een paradigmaverschuiving van gedetailleerde centrale sturing naar het bevorderen van regionale samenwerking en planvorming. Mbo-instellingen moeten, binnen globale landelijke kaders, de ruimte en middelen krijgen om in partnerschap met regionale stakeholders maatwerkarrangementen te ontwikkelen voor een toekomstbestendige infrastructuur. Het sociaal maatschappelijk perspectief is daarbij het vertrekpunt, gevolgd door het borgen van de economische meerwaarde.

Belangrijke randvoorwaarden hiervoor zijn:

- Passende bekostigingssystematiek om samenwerking te bevorderen
- Vermindering van gedetailleerde landelijke verantwoordingseisen
- Vereenvoudiging van de kwalificatiestructuur
- Inzet krimpmiddelen voor structurele transities, gekoppeld aan regionale leefbaarheid
- Verruimen van de publieke taak voor llo-activiteiten door het mbo

Voor de inzet van krimpmiddelen beveelt de commissie aan deze gericht in te zetten op het stimuleren van structurele transities, intersectorale samenwerking en innovatieve onderwijsconcepten.

De commissie onderschrijft de urgentie en ambitie van recente beleidsvoorstellen om het mbo toekomstbestendiger te maken, maar plaatst kanttekeningen bij enkele maatregelen. Zo acht de commissie centrale sturing op basis van landelijke normen onvoldoende effectief gezien de grote regionale verschillen.

Het volledige advies, de rapportages van de uitgevoerde deelonderzoeken door Berenschot en NSOB, en de reactie van de minister van OCW zijn te vinden op:

<https://www.cmmbo.nl/publications/advies-sturing-en-instandhouding-van-regionale-mbo-infrastructuur/>

3.2 Fusietoets

Onderstaande tabel 3.2 geeft een overzicht van de uitgebrachte adviezen fusietoets in 2024.

Tabel 3.2: Overzicht uitgebrachte adviezen fusietoets in 2024:

	Uitgebrachte adviezen	Datum advies
1.	Fusietoets Stichting Landstede en Stichting voor Christelijk VMBO voor Harderwijk e.o.	23-07-2024
2	Fusietoets Vereniging Voortgezet Onderwijs op Reformatorische Grondslag Apeldoorn e.o. en Stichting voor Onderwijs op Reformatorische Grondslag	29-10-2024

De CMMBO heeft in 2024 twee adviezen fusietoets uitgebracht aan de minister van OCW. De Commissie beoordeelt een fusievoornemen op basis van de criteria in de ‘Regeling en beleidsregels fusietoets onderwijs 2017’. Deze criteria gaan onder andere over regionale ontwikkeling van het aantal studenten, toegankelijkheid en variatie van het onderwijsaanbod, kwaliteit, interne en externe doelmatigheid, menselijke maat en draagvlak voor de fusie.

Stichting Landstede en Stichting voor Christelijk VMBO voor Harderwijk e.o.

De bevoegde gezagen van Stichting Landstede en Stichting voor Christelijk VMBO voor Harderwijk e.o. hebben op 12 april 2024 een aanvraag ingediend bij de minister van OCW voor goedkeuring van een bestuurlijke fusie per 1 januari 2025 en een institutionele fusie per 1 augustus 2025.

Deze fusie betreft in hoofdzaak het voortgezet onderwijs, maar heeft ook relevantie voor het middelbaar beroepsonderwijs binnen Landstede. In haar analyse heeft de CMMBO bijzondere aandacht besteed aan de implicaties voor de aansluiting tussen het vmbo en mbo in de regio.

De Commissie heeft vastgesteld dat de recente en verwachte ontwikkeling van het aantal bekostigde vo-leerlingen en mbo-studenten de fusie rechtvaardigt. Het aantal mbo-studenten bij Landstede is tussen 2019 en 2023 met 11,8% afgenomen, maar stabiliseert naar verwachting de komende jaren.

De fusie draagt volgens de Commissie bij aan een versterking van de publieke functie van het beroepsonderwijs in de regio Harderwijk en omgeving. De fusieorganisatie krijgt een sterkere positie in regionale netwerken voor economische ontwikkeling en onderwijs-arbeidsmarkt. Dit zal naar verwachting bijdragen aan het in stand houden en verbeteren van het beroepsonderwijs in een regio die te maken heeft met arbeidsmarktkrapte en een toenemende behoefte aan innovatie.

Op basis van het advies van de CMMBO heeft de minister van OCW goedkeuring verleend aan deze voorgenomen bestuurlijke en institutionele fusie.

Het besluit van de minister van OCW en het advies van de CMMBO is terug te vinden op de website:

<https://www.cmmbo.nl/publications/advies-en-besluit-over-voorgenomen-bestuurlijke-en-institutionele-fusie-stichting-landstede-en-cvmb-harderwijk-e-o/>

Vereniging Voortgezet Onderwijs op Reformatorische Grondslag Apeldoorn e.o. en Stichting voor Onderwijs op Reformatorische Grondslag

De bevoegde gezagen van de Vereniging Voortgezet Onderwijs op Reformatorische Grondslag Apeldoorn e.o. (JFSG) en de Stichting voor Onderwijs op Reformatorische Grondslag (SORG) hebben op 15 juli 2024 een aanvraag ingediend bij de minister van OCW voor goedkeuring van een bestuurlijke fusie per 1 januari 2025.

Ook bij deze fusie was primair sprake van voortgezet onderwijs, maar met relevantie voor het middelbaar beroepsonderwijs binnen de reformatorische zuil. De CMMBO heeft in haar analyse specifiek aandacht besteed aan de effecten van de fusie op de doorlopende leerlijnen en de aansluiting tussen vmbo en mbo binnen het reformatorisch onderwijs.

De Commissie heeft vastgesteld dat de regionale context, met een lichte daling in vo-leerlingenaantallen die naar verwachting zal doorzetten, een rechtvaardiging vormt voor de voorgenomen fusie. De fusie draagt bij aan het versterken van de positie van het reformatorisch onderwijs in de regio en maakt het mogelijk beter in te spelen op de verschuiving van de reformatorische achterban en de toenemende krapte op de arbeidsmarkt.

De fusie leidt volgens de Commissie niet tot een significante vermindering van keuzevrijheid voor leerlingen en studenten, maar beoogt juist de keuzevrijheid en variatie in het onderwijsaanbod te vergroten door profilering van individuele vestigingen en bovenschoolse samenwerking. Daarnaast biedt de fusie mogelijkheden om de doelmatigheid van het opleidingsaanbod te versterken, onder andere door het versterken van doorlopende leerlijnen binnen de reformatorische zuil.

Op basis van het advies van de CMMBO heeft de minister van OCW goedkeuring verleend aan deze voorgenomen bestuurlijke fusie.

Het besluit van de minister van OCW en het advies van de CMMBO is terug te vinden op de website:

<https://www.cmmbo.nl/publications/advies-en-besluit-over-voorgenomen-bestuurlijke-fusie-jfsg-en-sorg/>

3.3 Kleinschalige, unieke opleidingen

In 2018 is een regeling voor het behoud van kleine, unieke opleidingen voor specialistisch vakmanschap in werking getreden. Als zelfregulering door het beroepsonderwijs en bedrijfsleven niet slaagt om een kleine, unieke opleiding te behouden, kan in het uiterste geval de Minister voortaan een instelling het tijdelijk alleenrecht geven om zo'n opleiding aan te blijven bieden. Dit houdt in dat de instelling minstens vijf jaar lang als enige het recht heeft om de opleiding aan te bieden. Dit maakt het aantrekkelijker voor de instelling om, samen met het bedrijfsleven, in de opleiding te investeren om deze te verduurzamen. De aantrekkelijkheid kan eventueel versterkt worden met het toekennen van een hogere prijsfactor door de Minister.

Sinds 2018 heeft de CMMBO geen enkel verzoek van de Minister ontvangen om een advies uit te brengen over een aanvraag voor het tijdelijk alleenrecht. Ook in 2024 niet.

3.4 Communicatie

Op het gebied van communicatie heeft de CMMBO in 2024 de volgende activiteiten uitgevoerd:

- *Website:*
De Commissie beheert een eigen website: www.cmmbo.nl. Deze bevat onder meer informatie over relevante wet- en regelgeving, door de CMMBO uitgebrachte adviezen en informatie over taken en werkwijze van de CMMBO. Ook relevante besluiten door de minister van OCW worden via de website openbaar gemaakt.
- *Nieuwsberichten:*
In 2024 heeft de CMMBO twee digitale nieuwsberichten verzonden met daarin actuele onderwerpen op het gebied van macrodoelmatigheid. Hiermee wordt de lezer op de hoogte gehouden van uitgebrachte adviezen en het onderzoek naar doelmatigheid en arbeidsmarktrelevantie van het aanbod van mbo-opleidingen. Rond de 410 abonnees ontvangen momenteel het digitale nieuwsbericht via de e-mail.
- *Social media:*
In 2024 heeft de CMMBO een LinkedIn-bedrijfspagina gelanceerd om haar bereik te vergroten. Via dit kanaal worden nieuwsberichten en uitgebrachte adviezen gedeeld, waarmee de Commissie haar zichtbaarheid vergroot en een breder publiek kan bereiken binnen het onderwijsveld en daarbuiten.
- *Publicaties:*
De volgende tabel 3.3 geeft een overzicht van de in 2024 op de website gepubliceerde adviezen en andere documenten van de Commissie. De adviezen zijn integraal te raadplegen via www.cmmbo.nl.

Door publicatie van de adviezen wordt kennis gedeeld en kunnen mbo-instellingen, andere belanghebbenden en belangstellenden met deze inzichten hun voordeel doen. Tevens bieden de publicaties transparantie over de werkzaamheden van de Commissie.

Tabel 3.3: Overzicht van in 2024 op de website www.cmmbo.nl gepubliceerde adviezen en andere documenten:

Publicaties	Datum
Advies en besluit over opleidingen Marketing, communicatie en evenementen in Breda (III)	15-02-2024
Nieuwe secretaris CMMBO	06-06-2024
Advies fusietoets Stichting Landstede en Stichting voor Christelijk VMBO voor Harderwijk e.o.	23-07-2024
Advies Sturing en instandhouding van regionale mbo-infrastructuur	01-08-2024
Interview voorzitters CMMBO en MBO Raad op website MBO Raad	24-09-2024
Advies fusietoets Vereniging Voortgezet Onderwijs op Reformatorische Grondslag Apeldoorn e.o. en Stichting voor Onderwijs op Reformatorische Grondslag	29-10-2024

- *Bijeenkomsten en gesprekken:*
In 2024 heeft de Commissie macrodoelmatigheid mbo bij diverse gelegenheden informatie gegeven over macrodoelmatigheid en de fusietoets en haar (concept)adviezen besproken en toegelicht. Tabel 3.4 geeft een overzicht van enkele van deze bijeenkomsten.

Tabel 3.4: Overzicht van enkele bijeenkomsten en gesprekken in 2024:

Publicaties	Datum
Gesprek met Curio over herstelmaatregelen De Rooi Pannen	10-01-2024
Gesprek met De Rooi Pannen over herstelmaatregelen	18-01-2024
Interview Oberon over Sturende maatregelen aansluiting onderwijs arbeidsmarkt	24-01-2024
Kennisuitwisseling CDHO-CMMBO over Associate Degrees en toekomstverkenning mbo	31-01-2024
Boekpresentatie voormalig commissielid Chiel Renique “Ondernemers over onderwijs”, over geschiedenis en toekomst beroepsonderwijs	14-02-2024
Presentatie NSOB tussenrapportage onderzoek Gedeelde kracht, over aansluiting mbo arbeidsmarkt	20-03-2024
Startgesprek Berenschot over onderzoek dalende studentenaantallen en reflectie IBO	20-03-2024
Gesprek met VNO-NCW over Macrodoelmatigheid	15-04-2024
Gesprek met MBO Raad-voorzitter	22-04-2024
Gesprek met Berenschot over onderzoek ‘Sturing en instandhouding regionale mbo-infrastructuur’	15-05-2024
Gesprek met Landstede Groep over aanvraag fusietoets	05-07-2024
Gesprek met Onderwijsinspectie over onderzoek naar fusies in het mbo	19-09-2024
Bijdrage aan Leergang MBO bestuurders over macrodoelmatigheid	09-10-2024
Vervolggesprek met VNO-NCW over Macrodoelmatigheid	29-10-2024
Kennismakingsgesprek tussen nieuwe secretaris en MBO Raad	07-11-2024
Startgesprek SEO over onderzoek krimpregio's	13-11-2024
Gesprek platform Toezichthouders over advies Sturing en instandhouding	20-11-2024
Interview door Onderwijsinspectie over werkwijze CMMBO bij fusies	20-11-2024
Discussietafel SEOR Kansrijk kiezen via social media	14-11-2024
Kennismakingsgesprek tussen nieuwe secretaris en SBB	21-11-2024
Bijeenkomst instituut GAK aansluiting onderwijs arbeidsmarkt	02-12-2024
Workshop startgesprekken krimpregeling	18-12-2024

4. Financieel verslag

De CMMBO wordt door de minister van OCW bekostigd. De NVAO treedt hierbij namens de CMMBO op als penvoerder. Hieronder staan de financiële kerngegevens van de CMMBO over 2024 vermeld.

Opbrengsten

	Realisatie 2024 €	Begroting 2024 €
Subsidie ministerie van OCW	540.000	540.000

Lasten

	Realisatie 2024 €	Begroting 2024 €
1. Personele kosten	240.452	277.500
2. Algemene werkingskosten		
2.1 Personele exploitatiekosten		
2.2 Kosten communicatie	2.479	2.000
2.3 Inzet commissieleden	43.414	44.500
2.4 Inzet deskundigen	157.416	131.500
2.5 Overige kosten	8.610	9.500
2.6 Penvoerderschap NVAO	75.340	75.000
Totaal lasten	527.711	540.000

Resultaat

	Realisatie 2024 €	Begroting 2024 €
	12.289	0

Verloop egalisatiereserve

	Realisatie 2024 €
Stand per 1 januari 2024	135.000
Resultaat	12.289
Stand per 31 december 2024	147.289

De realisatie in 2024 vertoont een positief resultaat van €12.289,- ten opzichte van de begroting. Deze afwijking wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door onderbesteding op de post personele kosten, als gevolg van een tijdelijke vacature in het secretariaat tussen februari 2024 en september 2024.

Deze onderbesteding wordt deels gecompenseerd door hogere uitgaven bij de post inzet deskundigen. In de periode februari tot juli 2024 is het secretariaat tijdelijk versterkt door de inhuur van externe expertise. Daarnaast is in december 2024 een onderzoekstraject gestart ter ondersteuning van de krimpregiogesprekken, waarvan de kosten voor externe onderzoeksrapporten in het boekjaar 2024 zijn opgenomen.

De egalisatiereserve mag maximaal 25% zijn van de totale subsidie, dus maximaal €135.000,-. Dit betekent dat er €12.289,- (147.289 – 135.000) aan OCW dient te worden terugbetaald.

CMMBO

commissie
macrodoelmatigheid
mbo

CONTACT

Bezoekadres

Parkstraat 83
2514 JG Den Haag

Postadres

Postbus 85498
2508 CD Den Haag

070 - 7504570

info@cmmbo.nl

www.cmmbo.nl